

WYMAGANIA EDUKACYJNE

język regionalny – język kaszubski

klasy I–VIII • rok szkolny 2026/2027

ZAKRES PODSTAW PROGRAMOWYCH W ROKU 2026/2027

Klasy I i IV – nowa podstawa programowa z 2026 r. [PP26]. Klasy II–III i V–VIII – dotychczasowa podstawa programowa z 2017 r. stosowana na podstawie przepisów przejściowych [PP17-TRANS].

Klasy I–III ocena opisowa

Ocena opisowa powinna wskazywać osiągnięcia ucznia w poszczególnych obszarach, zauważone postępy, trudności oraz dalszy kierunek pracy. Nie należy sprowadzać jej do jednego globalnego poziomu ani do średniej z ocen bieżących.

Poziom opanowania	Znaczenie w informacji opisowej
Samodzielnie i pewnie	Uczeń sprawnie wykorzystuje poznane wiadomości i umiejętności w typowych oraz częściowo nowych sytuacjach; komunikat jest zrozumiały i na ogół poprawny.
Osiąga oczekiwany poziom	Uczeń wykonuje typowe zadania właściwe dla klasy, czasem potrzebuje krótkiej wskazówki; błędy nie uniemożliwiają zrozumienia.
Osiąga częściowo	Uczeń wykazuje część oczekiwanych umiejętności, ale działa nierówno i potrzebuje wzoru, pytań pomocniczych, obrazu, gestu lub dodatkowego czasu.
Wymaga dalszego wsparcia	Uczeń rozpoznaje pojedyncze elementy i wykonuje najprostsze zadania przy intensywnym wsparciu.

Klasa I – PP26

Poniższe wskaźniki odnoszą się do materiału zaplanowanego na klasę I; podstawa programowa określa efekty całego etapu I–III, dlatego nauczyciel ocenia postęp odpowiednio do pierwszego roku nauki.

Obszar PP26	Oczekiwane osiągnięcia na koniec klasy I
Komunikacja	Rozumie najczęstsze komunikaty i polecenia; reaguje werbalnie lub niewerbalnie; sygnalizuje podstawowe potrzeby i emocje; zadaje proste pytania i odpowiada w ramach poznanych zwrotów; stosuje podstawowe formy grzecznościowe.
Odkrywanie i używanie języka	Powtarza i wykorzystuje poznane słowa oraz proste zdania; wykonuje działania według krótkiej instrukcji; recytuje, śpiewa lub odgrywa krótki dialog; czyta i zapisuje poznane wyrazy oraz bardzo krótkie zdania według wzoru.
Świadomość językowa	Rozpoznaje wprowadzane litery i charakterystyczne znaki; dzieli proste wyrazy na sylaby, dostrzega rymy; używa podstawowego słownictwa dotyczącego siebie, rodziny, domu, szkoły, czasu, przyrody i tradycji; zauważa proste podobieństwa i różnice między językami.

Kultura i tożsamość	Rozpoznaje wybrane symbole, miejsca, zwyczaje i elementy kultury najbliższej okolicy; przekazuje prostą informację o tradycji rodzinnej lub lokalnej; rozumie, że język kaszubski jest elementem dziedzictwa regionu.

Klasa II – PP17-TRANS

Wskaźniki wynikają z dotychczasowej podstawy programowej dla I etapu oraz z progresji programu nauczania. Służą do sformułowania śródrocznej i rocznej oceny opisowej.

Obszar	Oczekiwane osiągnięcia na koniec klasy II
Środki językowe	Posługuje się poznany słownictwem dotyczącym siebie, rodziny, domu, szkoły, pożywienia, przyrody, kalendarza, najbliższej okolicy, czasu wolnego oraz wybranych tradycji.
Słuchanie	Rozumie krótkie, wyraźnie artykułowane wypowiedzi i polecenia; reaguje ruchem, gestem lub słownie; rozpoznaje ogólny sens prostego komunikatu wspieranego obrazem lub działaniem.
Czytanie	Czyta bardzo krótkie, znane teksty; odnajduje prostą informację; uwzględnia podstawowe znaki i charakterystyczne brzmienie języka.
Mówienie i reagowanie	Przedstawia siebie i bliskie osoby; nazywa obiekty oraz czynności; odpowiada na proste pytania i zadaje pytania według poznanych wzorów; recytuje lub śpiewa krótki tekst.
Pisanie	Przepisuje wyrazy i zwroty; zapisuje poznane słowa oraz krótkie zdania według wzoru; stosuje wprowadzane znaki diakrytyczne i elementarne zasady pisowni.
Przetwarzanie i kultura	Nazywa po kaszubsku elementy ilustracji; podaje po polsku znaczenie prostych słów i ogólny sens krótkiego tekstu; rozpoznaje wybrane symbole, zwyczaje, miejsca i zawody związane z Kaszubami.

Klasa III – PP17-TRANS

W klasie III opis obejmuje stopień osiągnięcia efektów końcowych I etapu według dotychczasowej podstawy programowej oraz gotowość do dalszej nauki języka kaszubskiego.

Obszar	Oczekiwane osiągnięcia na koniec klasy III
Środki językowe	Stosuje podstawowe słownictwo z obszarów wskazanych w podstawie, łączy poznane wyrazy w proste zdania i dobiera formy gramatyczne odpowiednio do wyuczonego wzoru.
Słuchanie	Rozumie sens krótkiej wypowiedzi, opowiadania, bajki, piosenki lub komunikatu; znajduje wskazaną informację i odróżnia informację ważną od mniej ważnej w prostym przekazie.
Czytanie	Czyta krótkie teksty literackie i użytkowe; rozumie ich ogólny sens, odnajduje informacje oraz stosuje odpowiednią dykcję, pauzy i akcent na miarę etapu.
Mówienie i reagowanie	Tworzy krótkie wypowiedzi o sobie i otoczeniu, opisuje obiekt lub czynność, uczestniczy w prostej rozmowie, zadaje pytania, odpowiada i stosuje zwroty grzecznościowe.
Pisanie	Pisze krótkie, proste zdania według poznanych schematów; przepisuje i samodzielnie zapisuje poznane treści; stosuje elementarne zasady ortografii kaszubskiej i interpunkcji.
Przetwarzanie i kultura	Przekazuje po polsku ogólny sens krótkiego tekstu kaszubskiego; podaje proste odpowiedniki słów i zwrotów; rozpoznaje oraz objaśnia wybrane elementy geografii, przyrody, symboliki, tradycji i sztuki regionu poznane w programie.

Klasa IV – PP26

Zakres osiągnięć ocenianych w klasie IV

- rozumienie prostych wypowiedzi, poleceń oraz krótkich tekstów informacyjnych, użytkowych i fabularnych;
- czytanie krótkich tekstów, odnajdywanie informacji i omawianie treści z pomocą odpowiednią do poziomu;
- dialog, opowiadanie, opis osób, miejsc i przedmiotów oraz poprawna wymowa poznanych form;
- krótkie wypowiedzi pisemne, znaki diakrytyczne, elementarna ortografia, proste teksty użytkowe i przetwarzanie informacji;
- poznane treści literackie, językowe i kulturowe oraz zaangażowanie w doświadczenia edukacyjne w ocenie rocznej.

Stopień	Wymagania niezbędne do otrzymania oceny
1 niedostateczny	• Nie wykazuje jeszcze opanowania wymagań koniecznych klasy IV w stopniu pozwalającym rozumieć najprostsze komunikaty i wykonać podstawowe zadania językowe także przy dostępnym wsparciu.
2 dopuszczający	• Rozpoznaje podstawowe słowa i zwroty oraz reaguje na najprostsze polecenia. • Z pomocą odczytuje krótki tekst, wskazuje pojedynczą informację i zapisuje poznane wyrazy lub zdania według wzoru. • Rozpoznaje wybrane treści kulturowe omawiane na lekcjach.
3 dostateczny	• Rozumie ogólny sens prostej wypowiedzi i znajduje w tekście informacje podane wprost. • Tworzy krótki dialog, opis lub relację według wskazówek; pisze prosty tekst użytkowy na podstawie wzoru. • Stosuje część poznanych zasad pisowni i wyjaśnia podstawowe treści kulturowe.
4 dobry	• Samodzielnie rozumie typowe teksty i wypowiedzi przewidziane dla klasy IV oraz wybiera istotne informacje. • Tworzy spójne krótkie wypowiedzi ustne i pisemne, na ogół poprawnie używa znaków i form językowych. • Omawia poznany tekst kultury, tradycję lub miejsce i przekazuje główną myśl między językami.
5 bardzo dobry	• Sprawnie rozumie, czyta i interpretuje teksty realizowane w klasie; samodzielnie uzasadnia odpowiedź. • Tworzy rozwinięte, logiczne i poprawne wypowiedzi, dobiera słownictwo i formę do sytuacji oraz korzysta ze słownika. • Łączy wiedzę językową, literacką i regionalną w typowych oraz częściowo nowych zadaniach.
6 celujący	• Opanował pełny zakres wymagań klasy IV i wykorzystuje go bardzo sprawnie, precyzyjnie i samodzielnie. • Elastycznie posługuje się językiem w nowych lub złożonych sytuacjach, tworzy oryginalne, spójne wypowiedzi i trafnie interpretuje teksty kultury. • Ocena nie wymaga treści poza programem, sukcesu konkursowego ani dodatkowego projektu.

DOŚWIADCZENIA EDUKACYJNE – OCENA ROCZNA

W klasie IV nauczyciel bierze także pod uwagę zaangażowanie ucznia w realizację doświadczeń przewidzianych w PP26., mogą to być m.in. przygotowanie do zajęć, wykonanie uzgodnionej roli, użycie języka, rezultat projektu lub konkursu, refleksja lub równoważne działanie w innym terminie. Osiągnięcia powstałe podczas projektu, konkursu można oceniać według wcześniej podanych kryteriów.

Klasa V – PP17-TRANS

Zakres osiągnięć ocenianych w klasie V

- podstawowe środki językowe związane z człowiekiem, domem, szkołą, przyrodą, kulturą, czasem, pracą i zainteresowaniami;
- rozumienie prostych wypowiedzi i tekstów, określanie ich głównej myśli, intencji i kontekstu;
- krótkie wypowiedzi ustne i pisemne: opis, notatka, zaproszenie, życzenia, wiadomość lub prosty list – zgodnie z programem klasy;
- reagowanie w rutynowych sytuacjach, uzyskiwanie i przekazywanie prostych informacji;
- poznane teksty kultury, tradycje, geografia i przyroda Kaszub ujęte w programie klasy V.

Stopień	Wymagania niezbędne do otrzymania oceny
1 niedostateczny	• Nie wykazuje jeszcze opanowania wymagań koniecznych klasy V w stopniu pozwalającym wykonać najprostsze zadania komunikacyjne także przy dostępnym wsparciu.
2 dopuszczający	• Rozpoznaje najczęstsze słowa i zwroty z bieżących tematów oraz reaguje na proste polecenia. • Z pomocą odnajduje pojedynczą informację w krótkim tekście, tworzy bardzo prostą wypowiedź i zapisuje zdania według wzoru. • Rozpoznaje podstawowe fakty kulturowe omawiane w klasie.
3 dostateczny	• Rozumie główną myśl prostego tekstu i znajduje informacje podane wprost. • Tworzy krótką, zrozumiałą wypowiedź ustną lub pisemną w znanej sytuacji; korzysta z podstawowych form gramatycznych. • Przekazuje prostą informację między językiem kaszubskim i polskim oraz objaśnia poznany element kultury.
4 dobry	• Samodzielnie rozumie typowe wypowiedzi i teksty przewidziane w programie klasy V. • Tworzy logiczne krótkie formy ustne i pisemne, na ogół poprawne językowo; reaguje adekwatnie w typowych rozmowach. • Omawia poznane teksty kultury i regionalne treści, posługując się właściwym słownictwem.
5 bardzo dobry	• Sprawnie określa sens, intencję i wybrane szczegóły tekstu; uzasadnia odpowiedzi. • Samodzielnie tworzy rozwinięte, spójne wypowiedzi, dobiera styl do sytuacji i stosuje poznane zasady pisowni oraz gramatyki. • Łączy informacje językowe i kulturowe oraz wykorzystuje je w częściowo nowych zadaniach.
6 celujący	• Opanował pełny zakres wymagań klasy V i wykorzystuje go bardzo sprawnie oraz elastycznie. • Swobodnie komunikuje się w zakresie programu, trafnie interpretuje teksty, formułuje samodzielne wnioski i tworzy oryginalne wypowiedzi. • Treści wykraczające poza program i sukces konkursowy nie są warunkiem oceny.

Klasa VI – PP17-TRANS

Zakres osiągnięć ocenianych w klasie VI

- rozszerzone słownictwo i struktury związane z tematami etapu, w tym kulturą, mediami, przyrodą, tradycją i życiem społecznym;
- rozumienie krótkich tekstów ustnych i pisemnych, porządkowanie informacji oraz rozpoznawanie stylu formalnego i nieformalnego;
- opis, opowiadanie, notatka, plan, sprawozdanie, wiadomość i inne formy przewidziane w programie;
- wyrażanie opinii z prostym uzasadnieniem, reagowanie w rozmowie i przetwarzanie informacji;
- interpretacja poznanych tekstów literackich i innych tekstów kultury oraz wiedza o regionie.

Stopień	Wymagania niezbędne do otrzymania oceny
1 niedostateczny	• Nie wykazuje jeszcze opanowania wymagań koniecznych klasy VI w stopniu pozwalającym wykonać najprostsze zadania przewidziane w programie także przy dostępnym wsparciu.
2 dopuszczający	• Rozumie pojedyncze informacje i najczęstsze zwroty w znanych sytuacjach. • Z pomocą czyta krótki tekst, tworzy kilka powiązanych zdań i reaguje prostym komunikatem. • Rozpoznaje wybrane motywy, postacie, miejsca lub tradycje omawiane na zajęciach.
3 dostateczny	• Rozumie główną myśl typowego tekstu, wyszukuje informacje i porządkuje je według wskazówki. • Tworzy prosty opis, opowiadanie, notatkę lub wiadomość; wyraża opinię i podaje proste uzasadnienie. • Stosuje podstawowe zasady ortografii i gramatyki oraz przekazuje ogólny sens informacji między językami.
4 dobry	• Samodzielnie rozumie typowe teksty i rozpoznaje ich intencję, kontekst oraz styl. • Tworzy spójne wypowiedzi ustne i pisemne, stosuje poznane formy i reaguje adekwatnie w rozmowie. • Interpretuje poznany tekst kultury i wyjaśnia jego związki z historią, tradycją lub przyrodą regionu.
5 bardzo dobry	• Sprawnie analizuje teksty, rozróżnia informacje i wnioskuje na podstawie treści. • Samodzielnie tworzy rozwinięte, poprawne wypowiedzi, uzasadnia opinie i dostosowuje styl do odbiorcy. • Łączy wiadomości z różnych obszarów programu i stosuje je w nowych zadaniach komunikacyjnych.
6 celujący	• Opanował pełny zakres wymagań klasy VI i posługuje się nim bardzo sprawnie w mowie i piśmie. • Samodzielnie interpretuje, argumentuje, przetwarza informacje i tworzy precyzyjne, oryginalne wypowiedzi w złożonych sytuacjach. • Nie wymaga się treści nadprogramowych ani aktywności pozaszkolnej.

Klasa VII – PP17-TRANS

Zakres osiągnięć ocenianych w klasie VII

- rozumienie wypowiedzi i tekstów o większej złożoności, w tym rozpoznawanie głównej myśli, intencji, kontekstu, faktów i opinii;
- wypowiedzi ustne i pisemne o charakterze opisowym, narracyjnym, informacyjnym i argumentacyjnym;
- udział w rozmowie i dyskusji, wyrażanie i uzasadnianie opinii, dobór stylu do sytuacji;
- przetwarzanie informacji z tekstów pisanych, ustnych, wizualnych i audiowizualnych;
- analiza literatury i innych tekstów kultury oraz treści historycznych, geograficznych i społecznych przewidzianych w programie.

Stopień	Wymagania niezbędne do otrzymania oceny
---------	---

1 niedostateczny	Nie wykazuje jeszcze opanowania wymagań koniecznych klasy VII w stopniu pozwalającym wykonać najprostsze zadania komunikacyjne i tekstowe także przy dostępnym wsparciu.
2 dopuszczający	- Rozpoznaje podstawowy temat krótkiego przekazu i pojedyncze informacje. - Z pomocą tworzy prostą notatkę, opis lub wypowiedź ustną; reaguje w znanej sytuacji i przekazuje najważniejszą informację. - Rozpoznaje omawiany tekst kultury lub fakt regionalny i podaje podstawową informację na jego temat.
3 dostateczny	- Rozumie główną myśl i informacje podane wprost, rozróżnia prosty fakt od opinii. - Tworzy zrozumiałą, częściowo uporządkowaną wypowiedź; wyraża własną opinię i podaje co najmniej jeden adekwatny argument. - Stosuje podstawowe formy językowe i omawia główny sens poznanego tekstu kultury.
4 dobry	- Samodzielnie analizuje typowe teksty, określa intencję i kontekst oraz porządkuje informacje. - Tworzy spójne wypowiedzi, reaguje adekwatnie w rozmowie i rozróżnia styl formalny od nieformalnego. - Interpretuje tekst literacki lub medialny i uzasadnia własny sąd, odwołując się do treści.
5 bardzo dobry	- Sprawnie rozumie różne przekazy, wnioskuje i ocenia wartość informacji w zakresie programu. - Tworzy rozwinięte, poprawne i dobrze zorganizowane wypowiedzi; trafnie argumentuje i dobiera styl do odbiorcy. - Łączy konteksty literackie, kulturowe i regionalne oraz samodzielnie przetwarza informacje.
6 celujący	- Opanował pełny zakres wymagań klasy VII i elastycznie wykorzystuje go w nowych, złożonych sytuacjach. - Prowadzi pogłębioną rozmowę lub dyskusję, tworzy precyzyjne wypowiedzi i formułuje trafne, samodzielne interpretacje. - Dodatkowe zadania cyfrowe, publikacje lub konkursy nie są warunkiem stopnia.

Klasa VIII – PP17-TRANS

Zakres osiągnięć ocenianych w klasie VIII

- samodzielne rozumienie, analiza i przetwarzanie wypowiedzi ustnych, pisemnych oraz przekazów multimodalnych;
- spójne wypowiedzi ustne i pisemne, wyrażanie stanowiska, argumentowanie i dostosowanie stylu;
- reagowanie w rozmowie, stosowanie strategii podtrzymania komunikacji i przeprowadzenie wywiadu na wybrany temat;
- interpretacja tekstów literackich i innych tekstów kultury oraz syntetyzowanie wiedzy o języku i regionie;
- samodzielne korzystanie ze źródeł i słowników oraz poprawność językowa odpowiednia do poziomu kończącego etap.

Stopień	Wymagania niezbędne do otrzymania oceny
1 niedostateczny	Nie wykazuje jeszcze opanowania wymagań koniecznych kończących etap w stopniu pozwalającym wykonać najprostsze zadania komunikacyjne i tekstowe także przy dostępnym wsparciu.
2 dopuszczający	- Rozumie podstawowy temat i pojedyncze informacje w prostym przekazie. - Z pomocą tworzy krótką wypowiedź, przygotowuje proste pytania i przeprowadza krótki wywiad na wybrany temat z użyciem podstawowych zwrotów. - Rozpoznaje główne treści omawianego tekstu kultury i wybrane fakty o regionie.

3 dostateczny	• Rozumie główną myśl, intencję i informacje podane wprost; porządkuje podstawowe treści. • Tworzy zrozumiałą wypowiedź ustną lub pisemną, uzasadnia opinię i samodzielnie przeprowadza prosty wywiad na wybrany temat według przygotowanego planu. • Przekazuje ogólny sens informacji między językami i omawia podstawową problematykę tekstu.
4 dobry	• Samodzielnie analizuje typowe teksty, odróżnia fakty od opinii i formułuje wnioski. • Tworzy spójne, na ogół poprawne wypowiedzi; prowadzi wywiad, reaguje na odpowiedzi rozmówcy i stosuje pytania uzupełniające. • Interpretuje tekst kultury w odpowiednim kontekście i uzasadnia własne stanowisko.
5 bardzo dobry	• Sprawnie rozumie i przetwarza złożone treści przewidziane w programie, selekcionuje informacje i argumentuje. • Tworzy rozwinięte, poprawne i dostosowane do odbiorcy wypowiedzi; prowadzi płynny, logicznie zaplanowany wywiad. • Samodzielnie łączy konteksty językowe, literackie, historyczne i kulturowe.
6 celujący	• Opanował pełny zakres wymagań klasy VIII i bardzo sprawnie wykorzystuje go w różnorodnych, nowych sytuacjach. • Prowadzi pogłębiony wywiad i dyskusję, trafnie reaguje, formułuje precyzyjne pytania oraz tworzy dojrzałe, oryginalne wypowiedzi. • Dokonuje samodzielnych syntez i interpretacji; transkrypcja, publikacja albo publiczna prezentacja wywiadu nie są warunkiem stopnia, jeśli nie wynikają z dopuszczonego programu i ogłoszonych wymagań.

WYWIAD – CO WYNIKA Z PP17

Dotychczasowa podstawa wymaga, aby uczeń „przeprowadzał wywiad na wybrany temat” (VI.6). Nie wskazuje obowiązkowego rozmówcy, transkrypcji, publikacji ani publicznej prezentacji. W tej wersji dokumentu umiejętność jest przypisana do klasy VIII zgodnie z przyjętym szkolnym rozkładem programu; ocenia się jakość działania językowego, a nie tożsamość rozmówcy.

